

Ruth Chapter 2

Ruth - Paragon of Modesty?!? & The "Moabite Question"!

Shabbat 113b

Then Boaz said to his servant that was set over the reapers: Whose maiden is this? Is it Boaz's practice to ask about maidens? R. Elazar taught: He saw in her special wisdom, for she only picked up (up to) two stalks of wheat. Three stalks - she would not pick up. In a Braita it was taught: He saw in her special modesty. If the stalks were standing, she would glean them while standing. If they lay on the floor, she would sit down (rather than bend over).

Mishnah Pe'a 6:5

Two sheaves are *shich'chah*, but three are not *shich'chah*...
Two ears are *leket*, but three are not...

Rambam, Gifts to the Poor, 1:9

Whenever the term "stranger" is used with regard to [these] presents to the poor, the intent is a convert to Judaism. As it says with regard to the tithe [given to the] poor: "And the Levite and the stranger will come." Just as the Levite is a member of the covenant, so too, the "stranger" is a member of the covenant. Nevertheless, we do not prevent gentiles from [taking] these presents. Instead, they [are allowed to] come together with the poor of Israel and take them as [an expression of the Torah's] ways of peace.

Deut 23

4. An Ammonite or Moabite shall not enter into the congregation of the Lord; to their tenth generation shall they not enter into the congregation of the Lord forever; 5. Because they met you not with bread and with water in the way, when you came out of Egypt; and because they hired against you Balaam the son of Beor of Pethor of Mesopotamia, to curse you. 6. Nevertheless the Lord your God would not listen to Balaam; but the Lord your God turned the curse into a blessing to you, because the Lord your God loved you. 7. You shall not seek their peace nor their prosperity all your days for ever.

Jer. Talmud RH 3:5

The words of the Torah are poor in their place but rich elsewhere.

Yevamot 76b-77a

Mishnah. An Ammonite and a Moabite are forbidden and their prohibition is forever, their women, however, are permitted at once.

Gemara: Whence are these laws inferred? - R. Johanan replied: Scripture stated, And when Saul saw David go forth against the Philistine, he said into Abner, the captain of the host: 'Abner, whose son is this youth?' And Abner said: 'As thy soul liveth, O King, I cannot tell'. But did he not know him? Surely it is written, And he loved him greatly; and he became his armour bearer!...

It is this that Saul meant: Whether he descended from Perez, or from Zerach. If he descended from Perez he would be king, for a king breaks for himself a way and no one can hinder him. If, however, he is descended from Zerach he would only be an important man.

Doeg the Edomite then said to him, 'Instead of enquiring whether he is fit to be king or not, enquire rather whether he is permitted to enter the assembly or not!' 'What is the reason?' 'Because he is descended from Ruth the Moabitess'.

Said Abner to him, 'We learned: An Ammonite, but not an Ammonitess; A Moabite, but not a Moabitess!'

But in that case a bastard would imply: But not a female bastard?'

It is written mamzer [Which implies] anyone objectionable'.

'Does then Egyptian exclude the Egyptian woman?'

1. גמ' שבת קיג:

"ויאמר בועז לנערו הנצב על הקוצרים למי הנערה הזאת" - וכי דרכו של בועז לשאול בנערה?
אמר רבי אלעזר: דבר חכמה ראה בה. שתי שבלין - לוקטת, שלש שבלין - אינה לוקטת.
במתניתא תנא: דבר צניעות ראה בה, עומדות - מעומד, נופלות - מיושב.

2. משנה פאה ו:

שני עמרים, שכחה, ושלשה אינן שכחה...
שני שבלים, לקט, ושלשה אינן לקט...

3. רמב"ם מתנות עניים א:ט

כל גר האמור במתנות עניים אינו אלא גר צדק. שהרי הוא אומר במעשר שני (דברים יד כט) "ובא הלוי והגר מה הלוי בן ברית אף הגר בן ברית. ואף על פי כן אין מונעין עניי עכו"ם ממתנות אלו. אלא באין בכלל עניי ישראל ונוטלין אותן מפני דרכי שלום

4. דברים כג

(ד) לא יבא עמוני ומואבי בקהל יקוק גם דור עשירי לא יבא להם בקהל יקוק עד עולם: (ה) על דבר אשר לא יקדמו אתכם בלחם ובמים בדרך בצאתכם ממצרים ואשר שכר עליך את בלעם ברבעור מפתור ארם נהלים לקללך: (ו) ולא יבא אבך יקוק אלהיך לשמע אל בלעם ויהפך יקוק אלהיך לך את הקללה לברכה כי אהבך יקוק אלהיך: (ז) לא תדרש שלמם וטבתם פלימיך לעולם: ס

5. ירושלמי ר"ה ג:

דברי תורה עניים במקומן ועשירים במקום אחר

6. גמ' יבמות עו: - עז.

מתני' עמוני ומואבי - אסורים, ואיסורן איסור עולם. אכל נקבותיהם - מותרות מיד.

גמ' מנא הני מילי? אמר רבי יוחנן, דאמר קרא: (שמ"א יז: נח) "וכראות שאול את דוד יוצא לקראת הפלשתים אמר אל אבנר שר הצבא בן מי זה הנער אבנר ויאמר אבנר חי נפשך המלך אם ידעתיו". ולא ידע ליה? והקתיב: (שם טו) "ויבא דוד אל שאול ויעמד לפניו ויאקהבו מאד ויהי לו נושא פלים!"...

הכי קאמר שאול: אי מפרך אתי, אי מזרח אתי? אי מפרך אתי - מלפא הוי, שהמלך פורץ לעשות דרך ואין ממחין בידו. אי מזרח אתי - חשיבא בעלמא הוי...

אמר ליה דואג האדומי: עד שאתה משאיל עליו אם הגון הוא למלכות אם לאו, שאל עליו אם ראוי לבה בקהל אם לאו. מאי טעמא? דקאתי מרות המואביה.

אמר ליה אבנר, תנינא: "עמוני", ולא עמונית. "מואבי", ולא מואבית.

(דואג) אלא מעתה: "ממזר", ולא ממזרת?

(אבנר) "ממזר" כתיב - מום זר.

(דואג) "מזר", ולא מזרית!

'Here it is different, since the reason for the Scriptural text is explicitly stated: Because they met you not with bread and with water; it is customary for a man to meet [wayfarers]; It is not, however, customary for a woman to meet [them].'

'The men should have met the men and the women the women!'

He remained silent

Thereupon the King said. 'Inquire thou whose son the stripling is'. Elsewhere he calls him youth; and here he calls him, stripling! - It is this that he implied, 'You have overlooked an halachah,' go and enquire at the college!' On enquiry, he was told: An Ammonite, but not an Ammonitess; A Moabite, but not a Moabites. As, however, Doeg submitted to them all those objections and they eventually remained silent

He desired to make a public announcement against him. Presently [an incident occurred]: Now Amasa was the son of a man, whose name was Ithna the Israelite, that went in to Abigail the daughter of Nahash, but elsewhere it is written, Jether the Ishmaelite! This teaches, Raba explained, that he girded on his sword like an Ishmaelite and exclaimed, 'Whosoever will not obey the following halachah will be stabbed with the sword; I have this tradition from the Beth din of Samuel the Ramathite: An Ammonite but not an Ammonitess; A Moabite, but not a Moabites!'

The difficulty, however, still remains! - The following interpretation was given: All glorious is the king's daughter within.

I Samuel 18

17. And Saul said to David, Behold my elder daughter Merab, her will I give you for a wife; only be brave for me, and fight the Lord's battles. For Saul said, Let not my hand be upon him, but let the hand of the Philistines be upon him. 18. And David said to Saul, Who am I? and what is my life, or my father's family in Israel, that I should be son-in-law to the king? 19. But it came to pass at the time when Merab, Saul's daughter, should have been given to David, that she was given to Adriel the Meholathite for a wife. 20. And Michal, Saul's daughter, loved David; and they told Saul, and the thing pleased him. 21. And Saul said, I will give her to him, that she may be a snare to him, and that the hand of the Philistines may be against him. Therefore Saul said to David, You shall this day be my son-in-law through the second. 22. And Saul commanded his servants, saying, Talk with David secretly, and say, Behold, the king has delight in you, and all his servants love you; now therefore be the king's son-in-law. 23. And Saul's servants spoke those words in the ears of David. And David said, Seems it to you a light thing to be a king's son-in-law, seeing that I am a poor man, and insignificant?

Deut 23

3. A bastard shall not enter into the congregation of the Lord; to his tenth generation shall he not enter into the congregation of the Lord. 4. An Ammonite or Moabite shall not enter into the congregation of the Lord; to their tenth generation shall they not enter into the congregation of the Lord forever; 5. Because they met you not with bread and with water in the way, when you came out of Egypt; and because they hired against you Balaam the son of Beor of Pethor of Mesopotamia, to curse you. 6. Nevertheless the Lord your God would not listen to Balaam; but the Lord your God turned the curse into a blessing to you, because the Lord your God loved you. 7. You shall not seek their peace nor their prosperity all your days for ever. 8. You shall not loathe an Edomite; for he is your brother; you shall not loathe an Egyptian; because you were a stranger in his land. 9. The children who are fathered by them shall enter into the congregation of the Lord in their third generation

(אבנר) שְׁאֵנֵי הַכָּא, דַּמְפְּרֵשׁ טַעְמָא דְקָרָא: "עַל אֲשֶׁר לֹא קִדְּמוּ אֶתְכֶם בִּלְחֶם וּבַמַּיִם" — דְּרָבוּ שֶׁל אִישׁ לְקֹדֶם, וְלֹא דְרָכָה שֶׁל אִשָּׁה לְקֹדֶם.

(דואג) הִיָּה לָהֶם לְקֹדֶם אֲנָשִׁים לְקֹרֵאת אֲנָשִׁים וְנָשִׁים לְקֹרֵאת נָשִׁים!

(אבנר) אִישׁתִּיקוּ.

מִיָּד: (שמ"א יז: נז) "וַיֹּאמֶר הַמֶּלֶךְ שְׂאֵל אֶתְּהָ בֶן מִי זֶה הַעֶלְם". הַתָּם קָרִי לִיָּה "נַעֲר", הַכָּא קָרִי לִיָּה "עֶלְם"? הַכִּי קָא אָמַר לִיָּה: הַלְכָה נִתְעַלְמָה מִמָּד — צָא וּשְׂאֵל בְּבֵית הַמִּדְרָשׁ. שְׂאֵל, אָמְרוּ לִיָּה: "עַמּוֹנִי", וְלֹא עַמּוֹנִית. "מוֹאָבִי", וְלֹא מוֹאָבִית. [עז] אֶקְשִׁי לָהּ דוֹאֵג כֹּל הַנִּי קוּשְׁיִיתָא, אִישׁתִּיקוּ.

בְּעֵי לְאֶכְרוּזֵי עֲלִיָּה. מִיָּד (שמ"ב יז) "וַעֲמָשָׂא בֶן אִישׁ וְשִׁמוֹ יִתְרָא הַיִּשְׂרָאֵלִי אֲשֶׁר בָּא אֶל אֲבִיגַיִל בַּת נָחָשׁ", וְכַתִּיב, (דה"ב) "וַיִּתֵּר הַיִּשְׂמַעֲלָאִי", אָמַר רַבָּא: מִלְּמַד שֶׁחָגַר חֲרָבוֹ כִּישְׂמַעֲאֵל, וְאָמַר: כָּל מִי שְׂאִינוּ שׁוֹמְעֵי הַלְכָה זֶה - יִדְקַר בַּחֲרָב. קָדַם מְקוּבְלָנֵי מִבֵּית דֵּינָא שֶׁל שְׁמוּאֵל הַרְמַתִּי: "עַמּוֹנִי", וְלֹא עַמּוֹנִית. "מוֹאָבִי", וְלֹא מוֹאָבִית.

מִכָּל מְקוֹם קִשְׁיָא! הַכָּא תַרְגְּמוּ: (תה' מה) "כָּל כְּבוֹדָה בַּת מֶלֶךְ פְּנִימָה".

7. שמ"א יח

(יז) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶלְדָּוִד הִנֵּה בְתִי הַגְּדוֹלָה מְרַב אֶתְּהָ אֶתְּךָ לְךָ לְאִשָּׁה אִךְ הִיָּה לִי לְבָרְחִיל וְהִלְחֶם מִלְחָמוֹת יִקְוֶה וְשְׂאוּל אָמַר אֶלְתִּהִי דָלִי בֹו וְתַהֲיִבוּ יַד פְּלִשְׁתִּים: ס (יח) וַיֹּאמֶר דָּוִד אֶל־שְׂאוּל מִי אֲנֹכִי וּמִי חַיִּי מִשְׁפַּחַת אָבִי בִישְׂרָאֵל כִּי אֶהְיֶה חֲתָן לְמֶלֶךְ: (יט) וַיְהִי בַעֲת תָּת אֶת־מֶרַב בַּת־שְׂאוּל לְדָוִד וְהִיא נִתְּנָה לְעַדְרִיאֵל הַמְּחֹלְתִי לְאִשָּׁה: (כ) וְתַאֲתָב מִיִּכָּל בַּת־שְׂאוּל אֶת־דָּוִד וַיִּגְדּוּ לְשְׂאוּל וַיִּשֶׁר הַדָּבָר בְּעֵינָיו: (כא) וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶתְּנָה לוֹ וְתַהֲיִלוּ לְמוֹקֵשׁ וְתַהֲיִבוּ יַד פְּלִשְׁתִּים וַיֹּאמֶר שְׂאוּל אֶלְדָּוִד בְּשִׁתִּים תִּתְּחַתְּנוּ בִי הַיּוֹם: (כב) וַיָּצֹו שְׂאוּל אֶת־עַבְדָּו דְּבָרוּ אֶלְדָּוִד בִּלְט לֵאמֹר הִנֵּה חֲפָץ בְּךָ הַמֶּלֶךְ וְכָל־עַבְדָּיו אֶהְיֶבְךָ וְעַתָּה הִתְּחַתְּנוּ בַּמֶּלֶךְ: (כג) וַיִּדְבְּרוּ עַבְדֵי שְׂאוּל בְּאָזְנֵי דָוִד אֶת־הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה וַיֹּאמֶר דָּוִד הִנֵּקְלָה בְּעֵינֵיכֶם הִתְּחַתְּנוּ בַּמֶּלֶךְ וְאֲנֹכִי אִישׁ־רָשׁ וְנִקְלָה:

8. דברים כג

(ג) לֹא־יָבֹא מִמִּזֵּר בְּקֹהֶל יִקְוֶה גַם דָּוִר עֲשִׂיָּי לֹא־יָבֹא לָן בְּקֹהֶל יִקְוֶה: ס
(ד) לֹא־יָבֹא עַמּוֹנִי וּמוֹאָבִי בְּקֹהֶל יִקְוֶה גַם דָּוִר עֲשִׂיָּי לֹא־יָבֹא לָהֶם בְּקֹהֶל יִקְוֶה עַד־עוֹלָם: (ה) עַל־דָּבָר אֲשֶׁר לֹא־קִדְּמוּ אֶתְכֶם בִּלְחֶם וּבַמַּיִם בְּדָרֶךְ בְּצִאתְכֶם מִמִּצְרַיִם וְאֲשֶׁר שָׂכַר עֲלֵיךָ אֶת־בַּלְעָם בֶּן־בְּעוֹר מִפְּתוֹר אֲרָם נִהְרִים לְקַלְלֶךָ: (ו) וְלֹא־אָבָה יִקְוֶה אֶלְהֵיךָ לְשַׁמֵּעַ אֶל־בַּלְעָם וַיַּהֲפֹךְ יִקְוֶה אֶלְהֵיךָ לְךָ אֶת־הַקְּלָלָה לְבָרְכָה כִּי אֶהְבֶּךָ יִקְוֶה אֶלְהֵיךָ: (ז) לֹא־תִדְרֹשׁ שְׁלָמָם וְטַבְתָּם כְּלַיְמִיךָ לְעוֹלָם: ס
(ח) לֹא־תִתְעַב אֲדָמִי כִּי אַחִיךָ הוּא לֹא־תִתְעַב מִצְרִי כִּי־גַר הָיִיתָ בְּאַרְצוֹ: (ט) בָּנִים אֲשֶׁר־יִגְדְּלוּ לָהֶם דָּוִר שְׁלִישִׁי יָבֹא לָהֶם בְּקֹהֶל יִקְוֶה: ס

(ד) לא יבא עמוני ומואבי בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא להם בקהל ה' עד עולם	(ג) לא יבא ממזר בקהל ה' גם דור עשירי לא יבא לו בקהל ה'
---	--

I Kings 11

1. And king Solomon loved many foreign women, the daughter of Pharaoh, women of the Moabites, Ammonites, Edomites, Sidonians, and Hittites. 2. Of the nations concerning which the Lord said to the people of Israel, You shall not go in to them, neither shall they come in to you; for surely they will turn away your heart after their gods; Solomon attached himself to these in love.

Jer. Talmud Yevamot 8:3

“You abandoned your father and your mother.” He said to her: If you had come to us yesterday or the day before, we would not have accepted you.

Pnei Moshe

For the law regarding this had not yet been innovated until today. None the less we can infer that in the court of Boaz it had already been innovated.

Ruth Rabbah 5

Thou art come to a people whom thou knewest not yesterday nor the day before. For if you had come yesterday or the day before - we would not have accepted you, for **this halacha had not yet been accepted** - *Amoni* (male) and not *Amonit* (female), *Moavi* (male) and not *Moavit* (female)

Ezekiel 16:49

Behold, this was the iniquity of your sister Sodom: pride, surfeit of bread, and abundance of idleness was in her and in her daughters; and she did not strengthen the hand of the poor and needy.

Tzeiphania 2:9

Therefore as I live, says the Lord of hosts, the God of Israel, Surely Moab shall be like Sodom, and the Ammonites like Gomorrah, the breeding place of nettles, and salt pits, and a desolation for ever; the remnant of my people shall plunder them, and the survivors of my people shall possess them.

Ruth Rabbah 4:9

“Whose is this young woman?” – did he not know who she was? Rather, once he saw that she was pleasant and her actions were fine, he began asking about her. All the women would bend at the waist and gather, and this one would sit and gather. All the women would raise their skirts, and she would lower her skirts. All the women would jest with the reapers, while she would conduct herself modestly. All the women would gather between the sheaves, and she would gather from what had been abandoned.

Ruth Rabbah 5

11. And Ruth the Moabitess said: yea, he said unto me: thou shalt keep fast by my young men (II, 21). R. Hanin b. Levi said: In truth she was a Moabitess, for Boaz said to her, Abide here fast by my maidens (II, 8), while she said, BY MY YOUNG MEN

9. מלכים א יא

(א) והמלך שלמה אהב נשים נכריות רבות ואת בת פרעה מואביות עמוניות אדמיות צדנית חתית: (ב) מרהגולים אשר אמר יקנוק אל בני ישראל לא יבאו בהם והם לא יבאו בכם אכן וטו את לבבכם אחרי אלהיהם בהם דבק שלמה לאהבה:

10. ירושלמי יבמות ח:ג

ותעזבי אביך ואמך. אמר לה. אילו באת אצלנו מאתמול שלשום לא היינו מקבלים אותך.

11. פני משה שם

לא היינו מקבלין אותך - דעדיין לא נתחדשה הלכה אלא היום ועכ"פ ש"מ דב"ד של בועז כבר נתחדשה ההלכה.

12. פסיקתא דרב כהנא ט"ז:א

ותלכי אל עם אשר לא ידעת תמול שלשם (שם), אמי לה שאילו באת אצלנו מתמול שלשם לא היינו מקבלין אותך, שעדיין לא נתחדשה הלכה עמוני ולא עמונית מואבי ולא מואבית.

13. יחזקאל טז:ט

הנה זה הנה עון סדם אחרתך גאון שבעת לחם ושלות השקט הנה לה ולבנותיה ויד עני ואביון לא החזיקה:

14. צפניה ב:ט

לכן חי אני נאם יקנוק צבאות אלהי ישראל כי מואב כסדם תהיה ובני עמון פעמרה ממשק חרול ומכרה מלח ושממה עד עולם שארית עמי בבוזם ויתר גויי ינחלום:

15. תורה תמימה רות א' הערה פד

דריש ברמז שהיא היתה הראשונה ששבה ממואב לדת ישראל, ועמה נתחדשה הלכה מואבי ולא מואבית...

16. רות רבה ד:ט

למי הנערה הזאת. ולא הנה חפים לה, אלא פיון שראה אותה נעימה ומעשיה נאים, התחיל שואל עליה, כל הנשים שוחחות ומלקטות וזו יושבת ומלקטת. כל הנשים מסלקות עליהם, וזו משלשלת עליה. כל הנשים משחקות עם הקוצרים, וזו מצנעת עצמה. כל הנשים מלקטות בין העמרים, וזו מלקטת מן ההפקר.

17. רות רבה (לרנר) פרשה ה

[יא] ותאמר רות המואבית גם כי אמר אלי עם הנערים אשר לי תדבקין (רות ב: כא) א"ר חנן בן לוי, בודאי מואבית היא. הוא אומר, וכה תדבקין עם נערוטי (רות ב: ח) והיא אמרה, עם הנערים אשר לי תדבקין